

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
معاونت آموزش و ترویج

۱۷۱۴

بروشور ترویجی

راهنمای نحوه کار با

سموم شیمیایی در مزرعه

مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی

استان گیلان

۱۴۰۵

مقدمه

کار با سموم کشاورزی اگر بدون دقت و آموزش انجام شود، می‌تواند خطرهای زیادی برای سلامتی داشته باشد. بسیاری از کشاورزان به دلیل ناآگاهی یا بی‌احتیاطی، اصول ایمنی را رعایت نمی‌کنند و همین موضوع باعث بیماری‌های جدی می‌شود.

تماس مستقیم با سموم ممکن است مشکلاتی مانند سوزش چشم، تنگی نفس، حساسیت پوستی، ضعف حافظه، ناباروری، اختلال رشد، سرطان یا حتی مسمومیت شدید ایجاد کند. چون بسیاری از کشاورزان نمی‌دانند این بیماری‌ها با مصرف سموم مرتبط است، رعایت نکات ایمنی و رفتارهای محافظتی بسیار ضروری است.

رفتارهای خودحفاظتی کشاورزان قبل از سم‌پاشی

- برای پیشگیری از خطرات و بیماری‌های ناشی از تماس با سموم، توصیه‌های زیر را رعایت کنید:
- ❖ آفت و بیماری را درست تشخیص دهید و برای انتخاب سم با کارشناس مشورت کنید.
- ❖ سم را فقط از فروشگاه‌های مجاز بخرید.
- ❖ هوا را قبل از سم‌پاشی بررسی کنید؛ در باد، باران یا تغییر ناگهانی هوا سم‌پاشی نکنید.

- ❖ سموم را با وسایل نقلیه حامل مسافر، دام یا مواد غذایی جابه‌جا نکنید.
- ❖ سموم را در آشپزخانه، انبار مواد غذایی، محل زندگی یا نزدیکی محل نگهداری دام ذخیره نکنید.
- ❖ پس از تشخیص صحیح آفت، از سموم اختصاصی و در مقدار مجاز استفاده کنید.
- ❖ در شرایط مشابه، سم با سمیت کمتر انتخاب کنید تا خطر کمتری داشته باشد.
- ❖ سمومی با دوره کارنس کوتاه‌تر انتخاب کنید تا اثرات سمی آن‌ها زودتر از بین برود.
- ❖ دستگاه سم‌پاشی را دقیق بررسی کنید و از سم‌پاش‌هایی که چکه یا نشتی دارند استفاده نکنید.

- ❖ قبل از مصرف به توصیه‌های برچسب سموم، کاملاً توجه شود.

❖ سموم باید دور از دسترس افراد و کودکان نگهداری شوند.

رفتارهای خودحفاظتی کشاورزان حین سمپاشی

به‌طور کلی، رفتارهای خودحفاظتی کشاورزان در حین سمپاشی که برای جلوگیری از ابتلا به بیماری‌های ناشی از کار با سموم شیمیایی و حوادث مربوطه باید در نظر گرفت، به شرح زیر می‌باشد:

- ❖ از ورود افراد، کودکان و دام‌ها به محل سم‌پاشی جلوگیری کنید.
- ❖ در مزرعه آب تمیز، صابون و حوله داشته باشید. قبل از خوردن و نوشیدن، دست و صورت را بشوید.
- ❖ در گرم‌ترین ساعات روز سم‌پاشی نکنید. چون پوست در گرما و عرق، سم را بیشتر جذب می‌کند.
- ❖ بهترین زمان برای سم‌پاشی، صبح زود یا هنگام غروب است.

- ❖ هنگام سم‌پاشی، لباس یکسره، پیش‌بند ضد نفوذ، دستکش، کلاه، چکمه، عینک و ماسک بپوشید.
- ❖ برای هشدار، محل‌های سم‌پاشی شده را با تابلو مشخص کنید.
- ❖ لازم است سموم در بسته‌های اصلی نگهداری شوند و از انتقال سموم به ظروف دیگر خودداری شود.

نشر آموزش کشاورزی

عنوان: راهنمای نحوه کار با سموم شیمیایی در مزرعه
نویسندگان: نفیسه صلاحی مقدم، شهاب نوبخت حقیقی، نسیم شعبانی و
سحر کریمی پور
مدیر داخلی: فتح‌اله بهرامی
ویراستار ترویجی: لطیف محمدزاده
تهیه شده در: معاونت آموزش و ترویج کشاورزی، دفتر شبکه دانش
و رسانه‌های ترویجی
ناشر: نشر آموزش کشاورزی
شمارگان: محدود
نوبت چاپ: اول / ۱۴۰۵
مسئولیت درستی مطالب با نویسندگان است.

شماره ثبت در مرکز فن آوری اطلاعات و اطلاع رسانی کشاورزی ۶۹۳۰۶ به تاریخ ۱۴۰۵/۰۲/۳۰ است.

نشانی: تهران، خیابان آزادی، بین نواب و رودکی، پلاک ۲۰۵، معاونت آموزش و ترویج کشاورزی

تلفن: ۶۶۴۳۰۴۶۵ | تلفکس: ۶۶۴۳۰۴۶۴ | کد پستی: ۱۴۵۷۸۹۶۶۸۱

- ❖ در باد ملایم، پشت به باد سم‌پاشی کنید.
- ❖ در باد شدید، سم‌پاشی نکنید.
- ❖ برای باز کردن نازل، در آن فوت نکنید؛ از سیم یا چوب نازک استفاده کنید.
- ❖ هنگام استفاده از آفت‌کش غلیظ، بسیار مراقب باشید؛ تماس با پوست خطرناک است.
- ❖ در هنگام سم‌پاشی از خوردن، آشامیدن و استعمال دخانیات پرهیز شود؛
- ❖ همیشه باید وسایل ضروری و آمادگی لازم برای کمک به افراد مسموم وجود داشته باشد؛

رفتارهای خود حفاظتی پس از سم پاشی

- ❖ لباس‌های آلوده را در فضای باز از تن خارج کرده و شست‌وشو کنید.
- ❖ دست و صورت را با آب و صابون به طور کامل بشویید.

- ❖ باقی مانده سم را در محیط رها نکنید و ظرف سم را به صورت اصولی دفع کنید.
- ❖ از ورود به مزرعه تا پایان دوره کارنس خودداری کنید.

- در صورت مشاهده علائم مسمومیت مانند سردرد، تهوع، تنگی نفس، تاری دید، تعریق شدید یا بی‌هوشی:
- ❖ فرد را فوراً از محل سم پاشی دور کنید.
- ❖ لباس‌های آلوده را خارج کنید.
- ❖ پوست و چشم‌ها را با آب فراوان بشویید.
- ❖ به هیچ وجه فرد را مجبور به استفراغ نکنید مگر با دستور پزشک.
- ❖ بسته سم را همراه فرد به مراکز درمانی ببرید.
- ❖ فوراً با اورژانس ۱۱۵ تماس بگیرید.